

ПРОЕКТ!!!

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ НА ОБЩИНА ШАБЛА

**В ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОБЛАСТНАТА
СТРАТЕГИЯ ЗА ИНТЕГРИРАНЕ НА БЪЛГАРСКИТЕ
ГРАЖДАНИ ОТ РОМСКИ ПРОИЗХОД И ДРУГИ
ГРАЖДАНИ В УЯЗВИМО СОЦИАЛНО
ПОЛОЖЕНИЕ, ЖИВЕЕЩИ В СХОДНА НА РОМИТЕ
СИТУАЦИЯ
(2013 – 2014 г.)**

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящия план за действие на община Шабла е за подкрепа на интеграционните политики за периода 2013-2014 г. и определя задачите и насочва усилията на местната власт и местната общност към разрешаване на потребностите на етническите малцинства.

Плана за действие на община Шабла представлява един целенасочен подход за борба с бедността и изключването, който не ограничава предоставянето на подкрепа и за други уязвими етнически групи в неравностойно положение, които живеят в сходна на ромите ситуация. Той е съобразен с изискванията на нормативните актове, регламентирани предоставянето на различни видове услуги, децентрализацията при управлението и финансирането им и се основава на приоритетите и насоките в областта на политиката на държавата в тази област.

Планът за действие е съобразен с **Областната стратегия за интегриране на ромите на територията на област Добрич и Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012- 2020).**

Изпълнението му е насочено към:

- Създаване на благоприятни предпоставки за активно участие на представителите на етническите малцинства в обществените процеси на територията на Община Шабла;
- Подобряване адаптивността и качеството на живот на целевите групи, нуждаещи се от социална подкрепа;
- Мотивиране и стимулиране на хората в риск да се справят с проблемите си;
- Активизиране на гражданското общество за толерантност и съпричастност към хората в неравностойно положение;

За разработването на плана за действие, е сформиран Общински оперативен екип със заповед на кмета на Община Шабла № РД-04-529/10.12.2012 г., в състава на който участват представители на:

1. Община Шабла;
2. Дирекция "Социално подпомагане" гр. Каварна
3. Дирекция «Бюро по труда» гр. Каварна;
4. РУ «Полиция» гр. Шабла
5. Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни.

Представители на ромската общност не присъстваха, защото няма излъчени официални представители и НПО, които да работят на територията на община Шабла.

II. АКТУАЛНО СЪСТОЯНИЕ НА РОМСКАТА ОБЩНОСТ В ОБЩИНА ШАБЛА

При последното преброяване на населението към 01.03.2011 година населението на община Община Шабла възлиза на 5069 души, 142 от които са отговорили, че са от ромски произход. Данните са от Националния статистически институт събрани при преброяване към 01.02.2011 г. и са за лица, отговорили на доброволния въпрос за етническа принадлежност. Представени са в таблица 1.

Таблица 1

Област Община Населено място	Лица, отговорили на доброволния въпрос за етническа принадлежност	Етническа група				Не се самоопределям
		българска	турска	ромска	друга	
Община Шабла	4806	4466	67	142	24	107
гр.Шабла	3182	2945	25	103	10	99
Божаново	6	6	-	-	-	-
Ваклино	165	147	5	10	-	3
Горичане	82	74	3	-	5	-
Горун	88	78	5	..	4	..
Граничар	119	94	24	-	..	..
Дуранкулак	405	390	..	11	3	..
Езерец	122	121	..	..	-	..
З.Стояново	95	93	-	-	..	..
Крапец	294	287	..	..	..	..
Пролез	32	31	-	-	..	..
Смин	70	69	..	-	-	..
Стаевци	5	5	-	-	-	-
Твърдица	6	6	-	-	-	-
Тюленово	54	54	-	-	-	-
Черноморци	81	66	-	15	-	-

.. данните са анонимизирани в съответствие с чл. 25 от Закона за статистиката.

Продължава тенденцията част от хората от ромски произход да се самоопределят като българи, турци, румънци и др. От таблицата се вижда, че населението е концентрирано в гр.Шабла – 3182 лица, от които 103 лица са се самоопределили като роми, 25 лица като турци и 10 лица като други. В останалите 15 села като роми са се самоопределили 36 лица, турска 37 и друга 11 лица. Най-много самоопределили се като роми са в гр. Шабла – 103, в с. Черноморци – 15 лица, в с. Дуранкулак – 11 лица и в с. Ваклино – 10 лица.

Възрастовата структура на населението показва, че е налице трайна тенденция към демографски срив и показва неблагоприятни изменения изразяващи се в увеличаване на възрастното население и прогресивно намаление на младите хора до 19 години. Данните са представени в Таблицы 2, 3, 4.

Таблица 2

Област	Възрастови групи (в навършени години)																	
	общо	0 4	5 9	10 14	15 19	20 24	25 29	30 34	35 39	40 44	45 49	50 54	55 59	60 64	65 69	70 74	75 79	80 85+
Община Населени места																		
общ. Шабла	5069	178	161	195	211	253	217	243	322	347	365	376	383	452	420	357	325	264
гр. Шабла	3401	140	129	154	152	199	164	179	227	257	256	259	274	281	232	182	168	148

Таблица 3

Община	2009 г.			2010 г.			2011 г.		
	Живородени			Живородени			Живородени		
	общо	момчета	момичета	общо	момчета	момичета	общо	момчета	момичета
Шабла	39	23	16	33	20	13	42	25	17

Таблица 4

Община	2009 г.			2010 г.			2011 г.		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени	общо	мъже	Жени
Починали	137	64	73	149	75	74	119	67	52

От таблиците се вижда, че се запазва тенденцията към намаляване на населението, запазва се и отрицателния естествен прираст на населението. Броя на родените е по-малък от броя на починалите – 42 живородени срещу 119 починали за 2011 г.

В регистрите на общината няма данни за точния брой на лицата от ромски произход. По – голяма част от населението от ромския етнос е съсредоточено в кв. "Свобода и по улица "Долина", като се наблюдава тенденция да се заселват и в други части на града. Безработицата сред ромското население е голяма. Това се дължи на липсата на квалификация и образование. Лисват традиционните ромски занаяти и много от тях се прехранват от сезонна работа на полето или в строителството, а друга част работят по програми от ЕС, Национални или Регионални.

1. ОБРАЗОВАНИЕ

В община Шабла има 4 учебни заведения – СОУ "проф. д-р Асен Златаров" гр.Шабла, ОУ "Св.Климент Охридски" с. Дуранкулак, ЦДГ "Дора Габе" гр. Шабла и ЦДЯ"Радост" гр. Шабла.

В СОУ "Асен Златаров" за учебната 2012-2013 г. се обучават 333 ученика, в 15 паралелки от първи до дванадесети клас. В първи клас се обучават 24 ученика. Няма отпаднали и реинтегрирани ученици. Чрез провеждане на родителски срещи и попълване на анкети от родителите на ромските ученици се извършва разясняване за провеждане на учебния процес и за ползите от образование. Осигуряват се дрехи, тетрадки и други учебни помагала на всеки нуждаещ се ученик независимо от етническата принадлежност. Осигуряват се безплатни закуски и безплатен обяд на децата от полуинтернатните групи. Децата не се делат по етнически признак от учителите.

През 2012 г. се проведе ограмотвяване на малограмотни и неграмотни възрастни в самостоятелна форма на обучение, като са участвали 39 лица от ромски произход.

Проведени са обучения на 3 учители и директори в мултикултурна среда в гр. Варна в специалност "Андрогогия" /андрагогия – целенасочена и професионално ръководена дейност за промяна на възрастните хора/.

През 2012 г. по ОП на ЕС е спечелен проект "Нов шанс за успех" за срок от пет месеца. Обучаваните са 12, от които 9 са завършват успешно. Целите на проекта са чрез ограмотвяване и формиране на ключови компетенции да бъде улеснен по-нататъшния достъп на неграмотни и слабограмотни хора до общообразователна и професионална подготовка.

Специфичните цели на проекта са - да се осигури, организационно и методически, обучението на неграмотни и слабограмотни лица над 16 годишна възраст. Да бъдат включени в учебната дейност неграмотни и слабограмотни лица над 16 годишна възраст на лица, които нямат завършен начален етап.

В ОУ "Св.Климент Охридски" с. Дуранкулак за учебната 2012-2013 г. се обучават 45 ученика в 5 паралелки от първи до осми клас. Няма отпаднали и реинтегрирани ученици. Децата не се делят по етнически признак от учителите. На родителите редовно се помага да получават месечните помощи за деца и за осигуряване на личен лекар. Провеждат се по-чести срещи на родителите от ромски произход. Децата им 3 пъти на ден се хранят безплатно в училище, осигурени са учебни помагала, безплатни екскурзии и поемане на част от разходите за летни лагери. През 2012 г. 14 от учениците се записват за свободна форма на обучение, други двама са сменили формата на обучение и стават 16 ученика. Завършили са 11 ученика, отпаднали 5 ученика. Училището кандидатства но не е одобрено за проект финансиран от ОП на ЕС.

ЦДГ "Дора Габе" в гр. Шабла има разкрити филиали и в селата Дуранкулак, Ваклино и Крапец. През 2012 – 2013 г. в детската градината се обучават 111 деца, в 5 групи и в трите филиала - с. Дуранкулак - 14 деца; с. Ваклино - 12 деца; с. Крапец - 13 деца. Общият брой на децата е 150.

В подготвителната група на петгодишните са 35 деца от които 15 деца от ромски произход; шест годишни – 31 деца от които 11 роми. Наблюдава се увеличаване на броя на децата от ромски произход, които посещават детската градина.

Данните са взети от анкети правени за изпълнението на проект по Национална програма "С грижа за всеки ученик", модул "Осигуряване на допълнително обучение на деца от подготвителните групи". Целите на проекта са били насочени към осигуряване на равен старт на децата от ромски произход в образованието.

В ЦДЯ "Радост" се обучават 30 деца. И там тенденцията за увеличаване на децата от ромски произход е валидна.

На територията на община Шабла децата се обучават в смесени класове, като учениците не се делят по етнически признак. Учителите и директорите на учебните заведения редовно провеждат срещи с родители на деца от ромския етнос. Търсят се всякакви възможности децата да посещават редовно учебните занятия и да няма отпаднали ученици. За съжаление сред ромското население няма завършили висше образование. Много малко са младежите успели да завършат и средно образование. Няма родители от ромски произход, които да участват в училищното настоятелство.

Проблемите произтичат от:

- Слабата заинтересованост на родителите, липса на мотивация у децата и неразбиране на необходимостта от образование;
- Ранно съжителство на семейни начала;
- Ниска степен на грамотност и квалификация на възрастните роми;
- Неэффективността на механизмите за превенция на риска от отпадане;

Мерки:

- Постоянни дейности за разясняване на нуждата от образование и квалификация сред ромското население;
- Провеждане на редовни беседи за вредата от ранното раждане и ранното съжителство.
- Ограмотяване на неграмотните и малограмотните роми и стимулиране на квалифицирането им в професии с постоянни доходи.
- Децата в ранна детска възраст да посещават редовно заниманията в предучилищната група, за да придобият знания и умения за участие в учебния процес.

2. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

На територията на община Шабла функционира Филиал на Центъра за спешна медицинска помощ. В общината работят четири общо практикуващи лекари- трима в гр. Шабла и един в селата Крапец и Дуранкулак. Те също не делят пациентите си по етнически признак и не се събират данни.

Основна причина за растежа на заболяванията е икономическата ситуация, увеличаването на контингента на най-бедното население, към който спада и голяма част от ромското население. Друга много важна причина е увеличаването на броя на пациентите с отслабени защитни сили, зависими от алкохол и тютюнопушене. Тук значение имат ниската здравна култура, влошената комунално-битова хигиена, нерационалното хранене и др.

Изключително важна е ролята на назначения в общината здравен медиатор за провеждане на ежедневни беседи сред ромите за повишаване на здравната култура на ромите. Добра е връзката и с дирекциите “Бюро по труда” и “Социално подпомагане”, както и с ръководството на детската градина, училището и личните лекари.

Поради малкия процент на здравно осигурени лица от ромски произход, те нямат достъп до качествено лечение. От тук произтичат и големия брой хронични заболявания и големия процент на иваидизация на ромите. Липсата на стоматологични кабинети в училищата и скъпоструващите услуги са предпоставка за занемаряване на този вид здраве.

Бременните жени от ромски произход посещават женска консултация. Няма данни за хоспитализирани бременни. Новородените се регистрират при личен лекар и се извършват редовните консултации.

През 2012 г. са осъществени планови имунизации на 40 деца с непълнен имунизационен статус и са обхванати други 35, като това включва посещение на адрес, информиране за часа и мястото на имунизациите и придружаване до здравния кабинет.

Осъществени са профилактични прегледи с Ехограф и лабораторни изследвания на 93 възрастни роми.

Деца преболедували от ТБК и контактни на ТБК са насочени към личния лекар за консулт с пневмофтизиатър.

Предоставени са здравно-информационни материали и 80 кондома за разясняване на вредите от ранното раждане и предпазване от сексуално предавани инфекции, ХИВ, СПИН и др.

Предоставяни са 30 брошури за Национална програма за първична профилактика на рака на маточната шийка.

Проблемите се дължат на:

- Ниската здравна култура;
- Лошите хигиенно битови условия на живот;
- Големия брой здравно неосигурени лица;
- Ниската полова култура;

Мерки:

- Провеждане на конкретна разяснителна дейност за правата и задълженията на ромите за навременното им здравно осигуряване.
- Да се обхванат всички лица подлежащи на имунизация.
- Да се провеждат беседи в училищата за повишаване на здравната култура с цел превенция от заболявания като ХИВ, СПИН и др. полово предавани болести.
- Да се осигури достъп за включване в Национални програми свързани с подпомагане на роми, болни от сърдечно-съдови, белодробни и др. наследствени заболявания.
- Да се повишава здравната култура на ромите на възраст 12-18 години по проблемите свързани с ранното встъпване в брак, семейното планиране и др. свързани с отглеждане и възпитание на децата.

3. ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ

През 2001г. като роми се определят само 5% от населението в общината, а от последното преброяване през 2011 г. едва 3%.

На територията на общината се заселват предимно рударите, които населението нарича "власи". Тази общност е румъноезична, и се дели на две подразделения: лингури (т.е. "лъжичари", наричани още "копанари"); и урасари (мечкари).

Втората основна са група са т.н. "йерилите" по точно от групата "дасикане-рома", които живеят в добър синхрон с местното население и са се заселили на територията на цялата община. Има и трета група на бургуджиите (железари), които са изработвали подкови, мотики, брадви, ножове и д.р.

Голямата част от ромско население живее в кв. "Свобода" и по ул. "Долина". Други се заселват в селата Черноморци, Дуранкулак и Ваклино. Квартал "Свобода" е придобил вид на "гето". Къщите, които ромите обитават са построени хаотично, върху парцели с общинска или неизяснена собственост, без нужните строителни разрешителни. Къщите са полумасивни, примитивни и паянтови и са разположени по дерето на града. Жилищните сгради са под 20 кв.м., като в тях живеят предимно многодетни семейства, болни стари хора и самотни майки. Голяма част от жилищата се нуждаят от ремонти, като за тези цели общината нееднократно е раздавала безвъзмездно строителни материали на нуждаещите се.

В квартала има изградена техническа инфраструктура, улици, електрификация и ВиК, но няма канализация. Улиците се нуждаят от асфалтиране. Липсва социална инфраструктура, клуб за развитие на ромската култура, детски площадки и др.

В община Шабла в 12 къщи общинска собственост са настанени 16 домакинства с 48 лица от ромски произход.

За нуждите на социално слаби семейства, в това число и от ромски произход, са определени за застрояване две площадки с жилищни терени. В с. Дуранкулак с площ от 2014 кв.м. с 4 жилища и в гр. Шабла терен с площ от 18412 кв.м с 41 жилища. Терените са урегулирани и са включени в Интегрирания план за градско възстановяване и развитие като зона за въздействие със социален характер.

Във връзка с използването на контейнерите за смет не по предназначението им и редовното замърсяване с битови отпадъци по улица "Свобода", здравния медиатор проведе разяснителна кампания за запознаване на ромското население със задълженията им за изпълнение на Наредба № 1 за осигуряване на обществения ред, осъществяване и

подържане чистотата в личните дворове и обществените места на територията на общината. Да се работи за повишаване на културата за опазване на околната среда сред ромското население

Проблемите се изразяват в:

- Липса на нотариални актове за собственост на жилищата обитавани от роми;
- Недоизградена техническа инфраструктура;
- Липса на социална инфраструктура;
- Необходимост от обновяване на жилищата, но собствениците им нямат средства;
- Няма регистри за териториите населявани от роми.

Мерки:

- Провеждане на разяснителни кампании за необходимостта от осигуряване на по-добри условия за живеене сред общността и за разясняване на нуждата от опазване на околната среда.
- Разработване на програми за строителството на жилища с активното участие на ромите.
- Предоставяне на терени – общинска собственост на роми, които желаят да си построят жилища.
- Разработване и участие в проекти за изграждане на техническа и социална инфраструктура.
- Продължаване политиката за осигуряване на жилища за многодетни семейства и такива в затруднено финансово състояние.

4. ЗАЕТОСТ

Структурата на безработните в община Шабла към края на месец ноември 2012 г. е следната: броят на безработните в ДБТ Каварна, филиал Шабла е 390 или 19.18% от икономически активното население. Като роми се самоопределят 24 безработни лица.

Регистрираните младежи до 29 г. са 65 или 17 % от общия брой. Регистрираните лица с професия работник са 126 или 32 %, специалистите са 47 или 12 % и 217 лица са без квалификация – 56 %.

Към 30.11.2012 г. жените регистрирани като безработни са 231 или 39% от общия брой регистрирани.

Ромите са по-неконкурентно способни от останалите като сравняваме квалификацията и образованието им, социалния имидж за трудовия им статус и социалния им капитал. Наблюдава се изключване от пазара на труда и много високи нива на безработица в общността, както и на заетост в по-нископлатени дейности.

В програми за заетост през периода са включени 6 лица – Национална програма "От социални помощи към осигуряване на заетост" и Национална програма "Асистенти на хора с увреждания.

Включени в обучение и заетост по схема "Развитие" на Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси" – 32 лица. Към 30.11.2012г. общо по програми за заетост и проект на ОП "РЧР" – "Развитие" са работили 38 лица – 2 по НП "ОСПОЗ". Регионална програма за заетост – 4 лица, 32 по схема на ОП "РЧР".

В Дирекция "Социално подпомагане" гр. Каварна, изнесено работно място гр.Шабла се извършва консултиране на лица и семейства от етническите малцинства,

относно възможностите за социално подпомагане, ползването на социални услуги в общността или в специализирани институции, както и закрила на интересите на детето.

Предоставени помощи по чл.9 от ППЗСП за периода от декември 2011г. до 30.11.2012 г. включително и на лица и семейства от малцинствен произход са 37. Данните са представени в Таблица 5

Таблица 5

№	Лица, семейства	Брой случаи	Брой лица	В т.ч. брой деца
1	Лица	15	15	1
2	Двучленни	10	20	8
3	Тричленни	5	15	10
4	Четиричленни	3	12	6
5	Петчленни	3	15	10
6	Шестчленни	1	6	4
	Общо:	37	83	39

Проблеми:

- Делът на нерегистрираните безработни е голям;
- Безработицата сред жените е с по-висок дял;
- Делът на трайно безработните се увеличава;
- Ниско образованите и лицата без квалификация съставят значителен процент;
- Работодателите не желаят да наемат лица от ромски произход без нужните умения и опит за професията.

Мерки:

- Да се продължава политиката за включване на ромите в Програмите по временната заетост и в професионални курсове.
- Собствениците на фирми да бъдат стимулирани за да наемат на работа роми.
- Осигуряване на стаж на учащите в паралелката по готварство и се даде възможност за летен стаж в заведенията за хранене на територията на общината.

5. ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ

Един от основните принципи в дейността на МВР е да се зачитат и гарантират правата и свободите на гражданите и тяхното достойнство”. С оглед на това е:

1. Проведено обучение на полицейски служители по правата на човека и проблемите на малцинствата в рамките на служебната учебна 2012 година по месторабота:

- Брой проведени обучения – 4;
- Брой обучени служители в умения за работа в мултиетническа среда – 11;

2. Предприети са мерки за гарантиране на правата на гражданите с акцент върху жените и децата, за защита на обществения ред, недопускане и противодействие на проявите на нетолерантност:

- Осигурен е ежедневен, денонощен прием на граждани и сигнали на жертви на престъпления.

· Работи се в тясно взаимодействие с “Отдел закрила на детето” гр. Шабла при получаване на сигнал за дете в риск.

· Успешно се прилагат и разпоредбите на “Закона за защита от домашното насилие”, като само за 2012 г. са издадени общо 9 бр. заповеди за КРС.

3. Ефективността на работата на полицейските служители в мултиетническа среда при спазване на стандартите по правата на човека, се изразява в ежедневна работа с ромското малцинство в община Шабла. В РУ “Полиция” Шабла е определен полицейски служител, който е преминал обучение за работа в мултиетническа среда. Той осъществява ежеседмични работни срещи с отделни лидери на общността, следи за настроеността, проблемите и възникналите предпоставки за конфликти и инциденти в ромския квартал. През 2012 г. не са допуснати инциденти на етническа, религиозна или расова основа.

6. КУЛТУРА И МЕДИИ

Дейностите в областта на културата се осъществяват от 8 читалища на територията на общината. Те са : Образцово народно читалище «Зора – 1894» в гр. Шабла и тези в селата Горун, Тюленово, Езерец, Крапец, Ваклино, Дуранкулак и Граничар.

Традиция е в двете училища да се осигурява достъп на учениците от етноса до всички инициативи- рецитали, посветени на бележити дати и събития от националния календар на България, патронните празници на учебните заведения, конкурси, спортни състезания.

В Общински детски комплекс /ОДК/ в Шабла са създадени много добри условия и се работи за изява на интересите, таланта и дарованията на всяко дете чрез различните кръжоци, клубове и групи. Продължават работа сформирани клубове: “Ромски фолклор”, “Игрите на баба и дядо”, “Буратино”, “Танцувай с мен”, “Любители на народните танци”, “Приложно изкуство”. За съхранение на традициите, обичаите и празниците на ромския етнос също се организират инициативи. Всички участници получават предметни награди. Децата от ромски произход се включват във всички мероприятия, включително и в провежданите от Зеления образователен център.

Проблеми:

1. Броят на изявите на роми в градски, общински и регионални културни мероприятия е малък;
2. В читалищните библиотеки няма достатъчна литература за ромските обичаи и традиции;
3. Ромите не заявяват интерес за посещение на концерти и театри /главно поради липса на средства за закупуване на билети/
4. В ромския квартал няма клуб, в който да се организира културни събития на ромската общност.

Мерки:

1. Разширяване дейността на читалищата с цел запазване, развитие и разпространение на ромската култура.
2. Организиране на празници на танците и на изложби с оглед популяризиране на традициите и обичаите на ромската общност.
3. Организиране на срещи с изявени и обществено активни представители на общността с учениците от различни класове.
5. Включване на ученици от общността в активни спортни занимания и прояви.

Събраните данни, информация и констатации са основание за сериозни изводи. Те отразяват не само актуалните проблеми на маргинализираните групи, в случая ромите, които стоят пред общината, но и дават насоки за възможното им бъдещо разрешаване и развитие.

Проблемите в национален мащаб, които характеризират малцинствата и най-вече ромското население, важат и за община Шабла. Това поражда необходимост от дългосрочно планиране на действията на местната власт, която да съчетава държавната политика, международни и национални програми, ресурсите на Общината и ангажирането на гражданското общество за интегриране на ромското население.

III. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ НА ОБЩИНА ШАБЛА ЗА ПОДКРЕПА НА ИНТЕГРАЦИОННИТЕ ПОЛИТИКИ /2013 – 2014 г./

Приоритетните области за действие са:

- 1. ОБРАЗОВАНИЕ**
- 2. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ**
- 3. ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ**
- 4. ЗАЕТОСТ**
- 5. ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ**
- 6. КУЛТУРА И МЕДИИ**

1. ПРИОРИТЕТ ОБРАЗОВАНИЕ

Оперативна цел: Обхващане и задържане на ромските деца и ученици в образователната система, осигуряване на качествено образование в мултикултурна образователна среда

ЦЕЛИ	ЗАДАЧИ	ДЕЙНОСТИ	ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ	ВРЕМЕВИ ПЕРИОД	ФИНАНСИРАНЕ		
					СРЕДСТВА	ИЗТОЧНИК	ИНДИКАТОРИ
1. Повишаване на степента на образование на децата и учениците от етническите малцинства	1.1. Подпомагане на деца, чийто майчин или семеен език не е български	1.1.1. Осигуряване на учебни помагала на социално слаби ученици след 7 клас	СОУ "проф. д-р Асен Златаров" ОУ "СВ. Кл. Охридски" Община Шабла:	2013 – 2014 г.	1000 лв.	Външно финансиране Общински бюджет	Брой ученици
2. Превенция на отпадане от училище на ученици от ромски произход	2.1. Осигуряване на обективни и надеждни инструменти в системата на предучилищното и училищното образование	2.1.1. Осигуряване на редовна посещаемост и задържане в училищата чрез изготвяне на индивидуални програми за децата, застрашени от отпадане	ЦДГ "Дора Габе" СОУ "проф. д-р Асен Златаров" ОУ "СВ. Кл. Охридски" Община Шабла	2013 – 2014 г.	Не са необходими		Брой изготвени програми и брой обхванати лица
3. Прилагане на разнообразни форми и програми за работа с младежи и възрастни от ромски произход отпаднали от училище с цел тяхната реинтеграция	3.1. Подобряване на различните модели и форми на образование	3.1.1. Предоставяне на продължаващо професионално обучение за лица навършили 16 години и ограмотяване на възрастни роми.	МОН СОУ "проф. д-р Асен Златаров"	2013 – 2014 г.		ОП РЧР	Брой обучени лица
4. Прибираване на родителите-ромски образователния процес и повишаване на участието им в училищния живот	4.1. Повишаване на ангажмента на родителите и на сътрудничеството с институциите	4.1.1. Ангажиране на родители на деца и ученици от ромски произход и малцинствен, в училищните настоятелства	СОУ "проф. д-р Асен Златаров" ОУ "СВ. Кл. Охридски" Община Шабла: - пачалник отдел "Образование" - старши експерт "Етнически и демографски въпроси"	2013 – 2014 г.	Не са необходими		Брой родители

2. ПРИОРИТЕТ ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Операциона цел: Осигуряване на равенство в достъпа до качествени здравни услуги и превантивни програми

ЦЕЛИ	ЗАДАЧИ	ДЕЙНОСТИ	ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ	ВРЕМЕНИ ПЕРИОД	ФИНАНСИРАНЕ		
					СРЕДСТВА	ИЗТОЧНИК	ИНДИКАТОРИ
1. Подобряване на профилактичните дейности сред ромското население	1.1. Повишаване обхвата на ромското население с имунизации по Националния Имунизационен календар	1.1.1. Провеждане на разяснителни кампании за необходимостта от ваксиниране на населението по Националния Имунизационен календар	РЗИ, лични лекари, Здравен медиатор, Община Шабла: - старши експерт "Етнически и демографски въпроси"	2013 - 2014 г.	Не са необходими		Брой проведени беседи
		1.1.2. Провеждане на разяснителни кампании за значенето от профилактичните прегледи сред ромското население	РЗИ, лични лекари, Здравен медиатор, Община Шабла: - старши експерт "Етнически и демографски въпроси"	2013 - 2014 г.	Не са необходими		Брой проведени беседи
	1.2. Превенция и контрол на ХИВ, туберкулоза и сексуално предавани инфекци сред ромското население	1.2.1. Провеждане на беседи с младите роми и техните родители за предпазване от заразяване	РЗИ, лични лекари, Здравен медиатор, Община Шабла: - старши експерт "Етнически и демографски въпроси"	2013 - 2014 г.	300 лв.	Общински бюджет	Брой обхванати млади хора и родители
2. Повишаване на здравната и екологична култура на ромите	2.1. Активиране на работата на здравния медиатор и здравните работници	2.1.1. Провеждане на беседи и разговори с младите хора свързани с начините за предпазване от нежелана бременност и ранна бременност	РЗИ, лични лекари, Здравен медиатор, Община Шабла: - старши експерт "Етнически и демографски въпроси"	2013 - 2014 г.	Не са необходими		Брой обхванати млади хора
		2.1.2. Провеждане на беседи и разговори с родителите на млади момичета от ромски произход за мотивиране на прилагането на ваксина за превенция на рак на маточната шийка.	РЗИ, лични лекари, Здравен медиатор, Община Шабла: - старши експерт "Етнически и демографски въпроси"	2013 - 2014 г.	Не са необходими		Брой обхванати
		2.1.3. Информиране на лицата от ромски произход за здравно осигурителните им права и задължения, както и правата им като пациенти	Здравен медиатор, Община Шабла: - старши експерт "Етнически и демографски въпроси"	2013 - 2014 г.	Не са необходими		Брой обхванати

3. ПРИОРИТЕТ ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ

Основна цел: подобряване на жилищните условия, включително и на прилежащата техническа инфраструктура

ЦЕЛИ	ЗАДАЧИ	ДЕЙНОСТИ	ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ	ВРЕМЕВИ ПЕРИОД	ФИНАНСИРАНЕ		
					СРЕДСТВА	ИЗТОЧНИК	ИНДИКАТОРИ
1. Подобряване на жилищните условия, включително и на прилежащата техническа инфраструктура	1.1. Подобряване на жилищните условия в квартал "Свобода" с ромско население	1.1.1. Изготвяне на анализ за ситуацията и състоянието на жилищата с ромско население 1.1.2. Анализиране и оценка на нуждите от подобряване на състоянието на кв."Свобода" по отношение на инженерната инфраструктура 1.1.3. Изграждане на детска площадка и клуб за култура.	Община Шабла Гл. инженер Община Шабла Гл. инженер Община Шабла Гл. инженер	2013 - 2014 г. 2013 - 2014 г.	Не са необходими Не са необходими	Брой включени жилища Резултати от оценката на нуждите.	
				2013-2014г.	55 000 лв.	Общински бюджет ПРСР Европейски средства	Брой построени
		1.1.4. Подобряване на техническата инфраструктура	Община Шабла Гл. инженер	2013-2014г.	60 000 лв.	Общински бюджет ПРСР Европейски средства	Благоустроени улици, тротоари
		1.1.5. Подобряване на жизнената среда и кампанни свързани с почистване и опазване на околното жилищното пространство.	Община Шабла Гл. инженер Гл. експерт "Екология"	2013-2014г.	500 лв.	Общински бюджет ПРСР Европейски средства	Брой премахнати нередamentирани сметища, брой лица от ромски произход ангажирани в подобряване на жизнената среда.

4. ПРИОРИТЕТ ЗАЕТОСТ

Оперативна цел: Подобряване на достъпа на ромите до пазара на труда и повишаване на дела на заемите сред тях

ЦЕЛИ	ЗАДАЧИ	ДЕЙНОСТИ	ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ	ВРЕМЕНИ ПЕРИОД	ФИНАНСИРАНЕ		
					СРЕДСТВА	ИЗТОЧНИК	ИНДИКАТОРИ
1. Осигуряване на ромите на достъп до пазара на труда и до различните инструменти и инициативи за самостоятелна заетост	1.1. Повишаване пригодността за заетост и квалификация на безработните роми	1.1.1 Разработване и изпълнение на проекти за повишаване на квалификацията и преквалификацията на ромите	Община Шабла Д "БГ" Каварна Гл. експерт "Екология"	2013-2014г.	Държавен бюджет	ОП РЧР	брой обучени
		1.1.2.Обучение на младежи в професионални умения чрез стажуване	СОУ "проф. д-р Асен Златаров" Община Шабла Д "БГ" Каварна Частни фирми	2013-2014г.	Не са необходими		Брой наети стажанти
		1.1.3. Включване на местното население при реализацията на проекти по благоустройство, озеленяване и др.	Община Шабла Д "БГ" Каварна Частни фирми	2013-2014г.	Не са необходими		Брой наети лица
		1.1.4. Стимулиране на лица от малцинствен произход за развитие на собствен бизнес	Община Шабла Д "БГ" Каварна Гл. експерт "ИП"	2013-2014г.		ОП	Брой лица

5. ПРИОРИТЕТ ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ

ЦЕЛИ	ЗАДАЧИ	ДЕЙНОСТИ	ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ	ВРЕМЕВИ ПЕРИОД	ФИНАНСИРАНЕ		
					СРЕДСТВА	ИЗТОЧНИК	ИНДИКАТОРИ
1. Подобряване на ефективността на полицейските служители в мултиетническа среда при спазване на стандартите на правата на човека	1.1. Повишаване на ефективността от работата на полицейските служители в мултиетническа среда	1.1.1. Провеждане на беседи за запознаване с правата на жените и децата в училище	СОУ "проф. д-р Асен Златаров" ОУ "СВ. Кл. Охридски" Община Шабла РУ "Полиция" Шабла	2013-2014г.	Не са необходими		Брой проведени срещи и брой участници
		1.1.2. Подсилване на работата на Комисията за борба с противобъщественте прояви на малолетни и непълнолетни деца чрез включване в заседанията и на лица от ромски произход	Община Шабла РУ "Полиция" Шабла	2013-2014г.	Не са необходими		Брой разрешени случаи

6. ПРИОРИТЕТ КУЛТУРА И МЕДИИ

Оперативна цел: Насърчаването на културното многообразие и популяризирането на ромската култура, традиции, обичаи и творчество

ЦЕЛИ	ЗАДАЧИ	ДЕЙНОСТИ	ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ	ВРЕМЕВИ ПЕРИОД	ФИНАНСИРАНЕ		
					СРЕДСТВА	ИЗТОЧНИК	ИНДИКАТОРИ
1. Съхраняване, развитие и популяризиране на специфичната етнокултура на ромите като част от българската национална култура и създаване на равен достъп на ромската общност до обществения културен живот на различни нива	1.1. постигане на културна интеграция на ромите	1.1.1. Участие на деца от ромски произход в културните събития в училищата и детските градини	СОУ "проф. д-р Асен Златаров" ОУ "СВ. Кл. Охридски" Община Шабла ЦДГ "Дора Габе"	2013-2014г.	Не са необходими		Брой деца
		1.1.2. Организиране и провеждане на "Ден на ромската култура" в детските градини и училищата	СОУ "проф. д-р Асен Златаров" ОУ "СВ. Кл. Охридски" Община Шабла ЦДГ "Дора Габе"	2013-2014г.	Не са необходими		Брой деца
		1.1.3. Организиране и провеждане на концерт с участие на известни ромски изпълнители	Община Шабла Директор "ХД" Н-к отдел "ОКМДС"	2013-2014 г.	5000 лв.	Общински бюджет	Брой проведени мероприятия
		1.1.4. Издирване на талантиви деца от ромски произход и подпомагане за развиване на таланта им, като се насочват към подходящо учебно завеление.	СОУ "проф. д-р Асен Златаров" ОУ "СВ. Кл. Охридски" Община Шабла Сдружение "Обединени за Шабла"	2013-2014 г.	Не са необходими		Брой деца

IV. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ:

Изграждането на ефективно сътрудничество и партньорство между местните институции, малцинствената общност, нестопанските организации и лидери са надежда за решаването на конкретни проблеми на населението и проактивни действия за реализиране на съвместни програми за интеграция на малцинствата.

Усилията на Община Шабла са насочени към създаване на устойчива схема за сътрудничество между местните институции, представителите на малцинствената общност и неправителствените организации. Изграждането на такова сътрудничество и поддържането на постоянен диалог е предпоставка за реализиране на стратегиите за интеграция и за икономически просперитет. Решаването на проблеми на малцинствената общност, с помощта на нейни представители, били те от конкретен и/или от общ характер, чрез активни действия за реализиране на съвместни програми, европейски проекти, информирание и превенция са залогът за бъдещо развитие.

Конкретно в края на периода на плана за действие ще се стремим да постигнем:

- Повишено качество на образованието на децата от ромския етнос;
- Устойчивост на процеса за интеграция;
- Обхващане на всички подлежащи на задължително обучение;
- Увеличаване броя на завършилите начално образование;
- Осигуряване на безплатни учебници и помагала на всички социално слаби деца;
- Увеличаване на посещаемостта на учебните часове от учениците застрашени от отпадане;
- Ограничаване броя на отпадналите ученици;
- Намаляване на неграмотността сред 18 – 25 годишните млади хора;
- Намаляване на ранните раждания и на родствените бракове;
- Увеличаване на имунизираните от подлежащите за имунизация;
- Увеличаване на информираността сред ромите;
- Увеличаване на броя ромски семейства обхванати от общинските социални програми;
- Увеличаване на броя заети, включени в квалификационни курсове;
- Увеличаване на лицата започнали собствен бизнес
- Повишаване на екологична култура на учениците и младите хора в районите с компактно ромско население;
- Подобен достъп на лицата от етнически малцинства до здравни и профилактични услуги;
- Изграждане и узаконяване на нови жилища, зелени площи и детски площадки;
- Подобряване на техническата инфраструктура в кварталите;
- Съхраняване на идентичността на малцинствените общности;
- Увеличаване на ролята на малцинствените представителства при контрола на противообществените и противозаконни прояви в районите с компактно ромско население
- Включване на целевите групи при изпълнение на дейностите по НПД.
- Повишаване на осведомеността на целевите групи за ролята на ЕС и по-специално за популяризиране на добри практики и примери от реализирани проекти в областта на интеграцията на ромите.

V. МОНИТОРИНГ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Оценката за изпълнението на плана за действие се осъществява от Общинския съвет за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси (ОССЕИВ) чрез мониторинг и прилагане на различни форми за наблюдение и оценка.

Мониторинга се провежда ,чрез систематично събиране и анализиране на информация, както и съгласуване на мерките по плановия документ. Община Шабла ще включи заинтересованите страни в осъществяването на оценката и наблюдението. На база тези функции основните методи на мониторинга са:

- Отчитане на изпълнението на заложените дейности по приоритетите на плана в административен мониторингов доклад.
- Формиране на коригиращи мерки, с оглед изпълнението на заложените дейности по приоритетите на плана
- ОССЕИВ координира и обобщава получената информация в доклада.
- Докладът се представя за одобрение пред ОССЕИВ.
- Докладът се приема от Общински съвет

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Важен фактор за изпълнението на общинския план за действие е да се организира и толерира включването на всички институции, официално представени ромски организации по места, отделни ромски представители на компактни групи от ромското население, както и НПО.

Последното е от съществено значение за гарантиране на диалог на активното включване на всички лица от ромски произход в обществения живот, общинските и европейски програми с общата цел да се създаде обединяване усилията на всички етноси на територията на Община Шабла за увеличаване на просперитета и икономическото благоденствие на хората от общината.

Планът за действие е отворен документ и подлежи на актуализация и допълване с данни.